

Publikaci pak uzavírá kapitola *K působení dobrovolných studentských organizací v rámci zajišťování zahraničních kontaktů studentů VŠE ve druhé polovině šedesátých let* autorů Jakuba Drábka a Jana Hladíka. Popisuje studentský život na VŠE – působení dobrovolnických studentských organizací v rámci zajišťování zahraničních kontaktů studentů VŠE v polovině šedesátých let.

Publikace je dále opatřena shrnujícím závěrem, přehledem pramenů a literatury, statistickými přílohami a cizojazyčným resumé. Snadnou orientaci umožňuje jmenný rejstřík. Na závěr je připojen seznam zkratk a nechybí ani medailony autorů, načrtávající jejich odborné zaměření.

Tuto publikaci bych hodnotil jako velmi komplexní, erudovaný a zdařilý přínos nejen k dějinám vysokých škol, ale také k problematice událostí roku 1968, které jsou pro českou společnost nesmazatelným mementem.

Michal Továrek

doi: 10.14712/23365730.2021.14

Veronika Stehlíková – Martin Vlach – Luboš Veverka, Tenkrát v listopadu: vzpomínky na Matfyz v čase zlomu

MatfyzPres, Praha 2019, 229 s., ISBN 978-80-7378-395-2

Uvedená publikace kolektivu tří autorů¹ přináší očima osmnácti osobností pohled na události kolem 17. listopadu 1989 i na události, které jim předcházely. Jedná se zejména o studenty a také o pedagogy Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, kteří formou kratších či delších rozhovorů podávají svědectví o tehdejších poměrech na fakultě, popisují, jak byli zapojeni do tehdejšího dění, jak události vnímali, co prožívali, jaké byly jejich naděje a obavy a jak se jim změnil život.

V publikaci nebylo bohužel možné zachytit kompletně pohledy všech pamětníků událostí 17. listopadu. Autoři se proto snažili vybrat osobnosti, které měly „k času zlomu“ nejbližší – studentské vůdce a pedagogy,² z nichž mnozí mohli teprve až po revoluci naplno uplatnit své schopnosti.

¹ Veronika Stehlíková je historička moderních dějin, Martin Vlach působí na MFF UK jako docent Kabinetu výuky obecné fyziky, Luboš Veverka je vedoucím Oddělení propagace a mediální komunikace MFF UK.

² První rozhovor se týká **Kamily** (*1946) a **Marka Bendových** (*1968). Kamila Bendová, byla zaměstnankyní Matematického ústavu ČSAV, o tehdejších událostech tedy hovoří z tohoto pohledu. Marek Benda byl v roce 1989 studentem MFF a studentským vůdcem, který pomáhal organizovat průvod z Albertova. Dalšími ze zpovídaných jsou: kvantový teoretik prof. **Pavel Cejnar** (*1964), tehdejší aspirant, **Jiří Dolejší** (*1953), jaderný fyzik, tehdejší vědecký pracovník a tajemník katedry, **Miroslav Feistauer** (*1943), matematik, tehdejší docent Matematického ústavu UK, **Eva Hajičová** (*1935), lingvistka, v roce 1989 pracovala na katedře analytické matematiky, **Milan M. Horák** (*1968), kněz, tehdejší student teoretické kybernetiky, **Jiří Hořejší** (*1951), teoretický fyzik, tehdejší vědecký pracovník, **Jan Klíma** (*1938), teoretický fyzik a spisovatel, tehdejší osobní asistent, **Martin Klíma** (*1969), programátor, tehdejší student biofyziky a chemické fyziky, **Michal Kopecný** (*1968), informatik, tehdejší student teoretické kybernetiky, **Antonín Kučera** (nar. 1946), matematik, tehdejší odborný asistent, **Pavel Lukáč** (*1935), profesor fyziky, tehdejší děkan, **Libor Pátý** (*1929), profesor fyziky, náměstek ministra školství, v roce 1989 docent vakuové fyziky, **Jiří Podolský** (*1929), profesor vakuové fyziky, tehdy docent na katedře vakuové fyziky, **Oldřich Semerák** (*1962), profesor astrofyziky, v roce 1989 aspirant, **Martin Šmíd** (*1970), ekonometr, tehdejší student, omylem (dezinformací) považovaný za oběť demonstrace, a konečně **Jiří Veselý** (*1940), matematik, tehdy zástupce ředitele Matematického ústavu UK.

I když události prožíval každý zpovídaný účastník individuálně, lze obecně říci, že koncem 80. let byla MFF UK podle mnoha dotázaných ostrůvkem relativně svobodné diskuze, na němž až na výjimky nevládla ideologie. Posluchači MFF UK se tak přirozeně zapojili do listopadových událostí mezi prvními, někteří z nich je dokonce iniciovali (zejména Martin Klíma, Marek Benda či Milan M. Horák). Z pedagogů byl jako vůdčí osobnost změn na fakultě vnímán např. matematik a filozof Petr Vopěnka (1935–2015), pozdější ministr školství, nebo profesor fyziky Libor Pátý (nar. 1929), pozdější náměstek ministra školství.

V knize najdeme také zmínky o výrazných osobnostech nejen české vědy, kultury a politiky, ale i např. disentu, které mají v textu svůj medailonek. Stručný životopis mají na konci každé kapitoly i zpovídané osobnosti.

Ve vyprávěních jsou také zmiňovány různé spolky, občanské iniciativy, oficiální organizace a média. Jejich přehled, stejně jako jmenný rejstřík je uveden samostatně na konci knihy, někdy včetně krátkého vysvětlení daného pojmu. Nechybí ani seznam děkanů od roku 1968 a obrazové přílohy, najdeme zde i výběr z literatury.

Práce si neklade za cíl podávat zobecněné závěry. Faktografie velkých dějin je zde přenechána jiným. Autorům šlo hlavně o příběhy, které ani po letech neztratily na emocích. Ne všechny příběhy však dle mého soudu dostaly prostor, který by si zasloužily, zejména rozhovor s prof. Pátým je příliš stručný.

Pro laickou veřejnost a mladou generaci je kniha nicméně ideální možností, aby si prostřednictvím zúčastněných mohli udělat představu, jak zlomové události probíhaly pohledem studentů a pedagogů MFF UK.

Michal Továrek

doi: 10.14712/23365730.2021.15

Michal Beck – Matouš Hartman – Alžběta Ambrožová – Anna Palánová – Aleš Palán (edd.), Ten den 17. listopad 1989

Kalich, Praha 2019, 279 s., ISBN 978-80-7017-275-9

Kolektiv autorů¹ sestavil tuto knihu na základě svědectví přímých účastníků událostí ze dne 17. listopadu roku 1989. Autoři oslovili prostřednictvím elektronické komunikace a osobních rozhovorů několik set respondentů. Z obsahových důvodů nebylo nakonec možné v knize použít všechny materiály, pouze jejich výběr. Do výsledné podoby svazku byly použity jen výpovědi týkající se časového a tematického rozsahu knihy, celkem od více než dvou set respondentů.

Knihu je členěna chronologicky do několika kapitol. První kapitola „Ráno“ osvětluje motivaci účastníků k participaci na demonstraci k padesátému výročí uzavření vysokých škol, která se konala na Albertově. Existuje mnoho důvodů, proč lidé v pátek 17. listopadu na Albertově dorazili. Ne všichni chtěli bojovat proti režimu, někteří byli jen zvědaví. Mnozí si od demonstrace nic neslibovali. Jiní k ní přistupovali s nedůvěrou, protože ji organizoval

¹ **Michal Beck** (nar. 1993), copywriter, **Matouš Hartman** (nar. 1992), novinář, **Alžběta Ambrožová** (nar. 1993), literární překladatelka, **Anna Palánová** (nar. 1994), organizátorka kulturních akcí, **Aleš Palán** (nar. 1965), spisovatel a novinář.